

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันมีโยมมาถามปัญหาว่า เวลาโยมเขาถามปัญหาว่าเขาโดนกลั่นแกล้งมาก เขาโดนกลั่นแกล้งมาเป็นสิบๆ ปี แต่โดนกลั่นแกล้งขนาดนั้นไม่รู้ตัว เป็นผู้ถูกกระทำ เขาเป็นคนดี เขาทำสภาวะเขาว่าเขาเป็นความบริสุทธิ์ แล้วเราเป็นชาวพุทธ “ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว”

เขาเรียกร้องมาก เรียกร้องว่าเขานี้โดนกลั่นแกล้งมาก แล้วคนที่มากลั่นแกล้งเขาทำไมไม่ได้รับผลอันนั้นล่ะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “คนทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว” แล้วความชั่วเมื่อไหร่มันจะแสดงผลให้ผมเห็นล่ะ ถ้าไม่แสดงผลให้ผมเห็น ผมก็ไม่อยากจะทำอะไร ผมต้องการให้แสดงตัวออกมาให้เห็น

เขาเรียกร้อง มาเรียกร้องกับเรานะ เวลาเรียกร้องกับเรา เราก็พยายามจะบอกเขาว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเหมือนบุรุษเดินไปสองคน เพื่อนเขาโดนลูกศรยิง ถ้าเพื่อนเขาเป็นคนฉลาดอยู่เขาจะถอนลูกศรออกจากใจของเพื่อนเขา แล้วเขาจะพยายามรักษาแผลของเพื่อนเขา ถ้าเพื่อนของเขาไม่ฉลาดนะ เพื่อนของเขาต้องตามไปก่อนว่าใครเป็นคนยิงมา ยิงมาด้วยลูกศรอะไร

ย้อนกลับไป นี่เป็นสภาวะธรรม เวลาคุยกันอย่างนี้ เขาก็บอกว่าสภาวะธรรมอย่างนี้ก็เข้าใจ แต่ในเมื่อสภาวะธรรมมันเป็นเรื่องของธรรม แต่อยู่ในโลกมันก็เสียดังค์ศรี มันก็เป็นไปไม่ได้ เพราะเราอยู่เป็นโลก โลกก็ต้องโลก เรามองว่าเรื่องของโลกเรื่องของธุรกิจเราต้องทันคน เราทันกัน เวลาเราประกอบธุรกิจเราต้องมีข้อมูล เราต้องมีข่าวสาร ต้องมีต่างๆ เพื่อวินิจฉัยของเรา อันนั้นนะเป็นการประกอบธุรกิจทางโลก แต่ถ้าเราจะเอาเรื่องทางธรรมคือเรื่องของหัวใจ ถึงเวลาแล้วเราต้องพักใจของเรา แล้วต้องทำใจของเราให้ได้

เขาพยายามเรียกร้องว่า จะต้องให้เราเห็นผลให้ได้ พยายามเรียกร้องให้เราทำ สภาวะแบบนั้นให้ได้ เราบอกมันไม่ใช่หน้าที่ของโยม ไม่ใช่หน้าที่ของเรา เราจะ เรียกร้องสิ่งนี้ไม่ได้ มันเป็นหน้าที่ของสังฆกรรม ต้องให้สังฆกรรมมันแสดงตนของเขา

แสดงธรรม เห็นไหม สังฆกรรมเวลาน้ำขึ้นน้ำลง คนอยู่ชายทะเลจะรู้เรื่องอย่างนี้ มาก เราจะเรียกร้องให้น้ำขึ้นน้ำลงตามใจของเราไม่ได้ แต่น้ำจะขึ้นน้ำจะลงตามสภาวะ ของโลก ความดึงดูดของโลก ความเอียงของโลก ความหมุนไปของโลก นี่ภาวะของน้ำ ขึ้นน้ำลง ขณะที่น้ำขึ้นและน้ำลงนั้น เราจะใช้ประโยชน์จากความน้ำขึ้นน้ำลงขนาดไหน ถ้าเราเดินเรือนะ ถ้าน้ำลงแล้วเราพยายามจะเอาเรือเข้าเทียบท่า มันเป็นไปได้ใช่ไหม? ถ้าน้ำขึ้น เราจะทำสิ่งใดให้เป็นประโยชน์กับเรา

นี่ก็เหมือนกัน สภาวะตามความเป็นจริง สังฆกรรมต้องเป็นสภาวะแบบนั้น “ทำดี ต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว” แต่การทำความคิด เหมือนกับว่าเราทำดีมา แล้วทำไมเราไม่ได้ รับผลของความดี เมื่อวานนี้ เมื่อวานจีนนี้ เมื่อวันต่อๆ ไปนี้ การกระทำของเรามันมี ความผิดพลาดก็มี ทำคุณประโยชน์มากก็มหาศาล แต่สิ่งที่ทำคุณมหาศาลกับทำความ ผิดพลาดมานี้ อันนี้เป็นสภาวะกรรม แล้วสิ่งใดมันให้ผลก่อนล่ะ

ฉะนั้นเขากลับแก้งเรา เขาเบียดบีบี่สี่ไฟเรา เขาพยายามทำเรานี่ แล้วเราต้องการ ให้ผลมันแสดง เราไม่ได้คิดมุกกลับว่าเราเคยทำอะไรไว้มา เราเคยมีสภาวะกรรมของเรา สิ่งใดมา แล้วสิ่งที่ว่าการกระทำนี้มันเคยมีสิ่งใดกระทบกระเทือนกันมา เวลาแสดงผล ออกมานี้มันมีสิ่งที่ซับซ้อน สภาวะกรรม ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า มันเป็นเรื่องอินไตย ๔ เรื่องอินไตยคือว่ามันลึกลับจนไม่สามารถจำแนกแจกว่ามัน เป็นจุดใดที่ให้ผลในขณะปัจจุบันนี้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถเห็นได้ พุทธวิสัย เห็นไหม พุทธวิสัย นี้ก็เป็นอินไตยอันหนึ่ง กรรมก็เป็นอินไตยอันหนึ่ง แต่พุทธวิสัยจะรู้สิ่งนั้นสภาวะ แบบนั้นได้ สาวกะสาวกนิสัย พวกเรานี่ได้ยินได้ฟังมา อย่างพระอนุรุทธะก็จะรู้ได้มาก แล้วแต่ว่าคนจะรู้ได้มากรู้ได้น้อยแล้วแต่อำนาจวาสนาที่สร้างสมมา สิ่งนั้นมันเป็นความ จริงอันหนึ่งแน่นอน ฉะนั้นมันเป็นความจริงอันหนึ่งแน่นอนแล้วมันถึงว่ามันต้องให้ สังฆจะอันนั้นแสดงตนของเขา

แต่ถ้าเราเรียกร้องนะ เราจะทุกข์มาก เพราะอะไร? เพราะเขากลับแกลิ่งเรา เขา
 นื้อโงงเรา ทำไมผลอันนั้นไม่เห็น เขานื้อโงงเราทำไมเขารำรวยของเขา เขามีแต่ความสุข
 ของเขา ไม่จริง! คนถ้าเบียดเบียนกัน คนที่นื้อโงงไว้ นี่ความสุขของเขาไม่มีหรอก แต่
 เรื่องของโลกเรารู้ที่อยู่แล้ว มนุษย์นี่เป็นสัตว์ที่แปลกประหลาดมาก “คิดอย่างหนึ่ง พุด
 อย่างหนึ่ง แล้วก็ทำอีกอย่างหนึ่ง” ความที่ว่าเขาเป็นสุขในสภาวะสังคมนั้น นั่นคือเปลือก
 นอกของเขา

แต่ในเมื่อใจทุกดวงทำสิ่งดีหรือสิ่งชั่ว ใจดวงนั้นมันต้องรู้อยู่ในสภาวะของใจดวง
 นั้น แล้วเราทำความผิดพลาดไว้ มันจะมีความสุขมาได้อย่างไร นี่ความเผละนในใจมันมี
 อยู่ธรรมชาติของมัน เพียงแต่ว่า “คิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง” ปิดบังสิ่งนี้
 ไว้ เขาถึงไม่มีความสุขจริงหรอก ถ้าความสุขจริงของเขาข้างในต้องผ่องแผ้ว ความสุข
 ของครูบาอาจารย์เรา ความสุขของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ความสุขของในศาสนาพุทธเรา
 คือในครอบครัวนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุข พ่อแม่พี่น้องมีความร่มเย็นเป็นสุข มีความ
 เข้าใจกัน นี่เป็นความสุขแบบเปลือกๆ นะ ความสุขอันนี้อยู่ที่อำนาจวาสนา

อำนาจวาสนา ลูกของเราถ้าสิ่งนี้กรรมดีมา ลูกเราจะเชื่อฟังอยู่ในโอวาทของเรา
 มาก ถ้ากรรม เคยทำสิ่งที่เบียดเบียนกันมานี้ ลูกของเราเองแต่จะไม่ฟังเรา แล้วความ
 ผูกพันความรักของเราจะต้องการสิ่งใดเราก็ต้องให้สิ่งนั้นไปๆ นี่มันเป็นสภาวะกรรมจาก
 ภายนอก แต่ถ้าสิ่งนี้จะเกิดขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าเราทำใจของเราได้ เราพิจารณาของเรา
 ได้ เรื่อยกลับมาประพฤติปฏิบัติถึงสิ่งสัจธรรมความจริงใจ น้ำขึ้น เรามีความศรัทธามี
 ความเชื่อของเรา แล้วน้ำขึ้นความพอใจของเรามันจะมีการกระทำได้ ถ้าน้ำลงนะ มีแต่
 ความทุกข์ความยาก แล้วมันไม่ยอมเป็นไป คือศรัทธามันท้อถอย

ถ้าศรัทธาท้อถอยนะ เวลาพระกรรมฐานเรา เวลาพระออกป่าประพฤติปฏิบัติ
 ขณะที่น่าขึ้นนะ มีความมองจากลำห้วยมาก มีความประพฤติปฏิบัติบุกป่าฝ่าดง มันจะ
 ประพฤติปฏิบัติสุดๆ เลยนะ แต่เวลาน้ำลงนะ เขาเรียกว่ากรรมฐานม้วนเสื่อไป พับเสื่อ
 เลิกกัน จบสิ้นกระบวนการ ไม่ประพฤติปฏิบัติ ท้อใจขนาดนั้นนะ เวลาน้ำลง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำใจของเราได้ ในครอบครัวของเราจะเจริญรุ่งเรือง เราก็มี
 ความสุขในครอบครัวของเรา ถ้าในครอบครัวของเรามีปัญหาขึ้นมา เรารู้ว่ามันเป็น

ปัญหาเพราะสภาวะกรรมอันนั้น ใจของเราจะไม่ไปเกาะเกี่ยวสิ่งนั้น ความสุขจากภายนอกคือ ความสุขจากหมู่จากสังคมจากหมู่คณะอย่างหนึ่ง ความสุขจากใจผู้ที่พยายามชำระกิเลสออกจากใจอย่างหนึ่ง สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา นี่มันเป็นสภาวะธรรมเหมือนกัน สิ่งนี้เป็นสภาวะธรรมเหมือนกัน แต่เป็นสภาวะธรรมว่าอามิส ทานที่เกิดอามิสต้องมีสิ่งต่างๆ ถึงจะมีความสุข ถึงจะมีความสุขพอใจได้ ต้องมีผลตอบแทนจากโลก โลกมีผลตอบแทนมีผลประโยชน์ขึ้นมา เขาจะเกื้อกูลกัน แต่ถ้าไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนกัน เขาก็จะไม่เกื้อกูลกัน

แต่คนมีศีลธรรมเป็นผู้ให้ ไม่ใช่ผลประโยชน์ ให้สละออกไป เป็นสละวัตถุออกไป แต่ได้บุญกุศลอันนั้นคืนมา จิตใจมันพัฒนาขึ้น น้ำเริ่มขึ้นมา น้ำขึ้นในหัวใจของเรา คนที่มีน้ำลงในหัวใจเขาว่าคนๆ นี้เป็นคนที่ไม่ฉลาด คนๆ นี้ศักดิ์ศรีไม่ทันคน ไม่ทันคน รู้ขนาดที่ว่าความขาดแคลนของโลก การจุนเจือมันเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง เราจุนเจือสิ่งนั้นไป แล้วเราได้สิ่งที่เป็นนามธรรมมาคือบุญกุศลอย่างหนึ่ง น้ำขึ้นในหัวใจของเรา เรารู้ของเราว่าน้ำขึ้น แต่คนน้ำลงมันไม่เห็นประโยชน์ของคนน้ำลงหรือ น้ำขึ้นๆ มาประโยชน์ของมันมหาศาลนะ มันทำให้ต้นไม้ ทำให้สิ่งต่างๆ พืชที่มีชีวิตอยู่มันดำรงชีวิตของมันได้ ถ้าน้ำไม่มีสิ่งดำรงชีวิตนั้นไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งดำรงชีวิต ต้นไม้ต้นหนึ่งเวลามันเกิดขึ้นมา มันเจริญงอกงามขึ้นมา มันโตขึ้นมหาศาลขนาดไหน นี่บุญกุศลของเราถ้ามันงอกงามขึ้นมาจากใจของเรา มันจะรื่นเริงขนาดไหน มันจะมีความสุขขนาดไหน มันเป็นไปเป็นปัจจัยตั้งจากความจริงภายใน สังขารจากภายนอกก็เป็นไป ภายนอกต้องเป็นสภาวะแบบนั้น สิ่งที่มีกรรมต่อกันการเบียดเบียนกัน เราจะไปสร้างกรรมต่อไปทำไม ถ้าเราตบมือสองข้าง เราก็สร้างกรรม สิ่งนี้ก็เป็นกรรมมา ทำไมมันเป็นสภาวะแบบนี้

เราไม่ใช่ที่เราเป็นลัทธินิยมจำนน เราเชื่อกรรมของเรา เราต้องป้องกันตัวของเรา เรบอกที่เราต้องป้องกันตัวแล้วเราต้องรู้ทันโลกเขา แต่ในเมื่อป้องกันตัวขนาดไหน เรื่องสภาวะธรรม เช่น ลูกของเราถ้าเขาต้องการอย่างไร เราก็รู้ว่าความผิดพลาด บางทีเราก็ต้องใช้อุบายวิธีการอย่างนี้เพื่อจะ让他เห็นโทษ เพื่อจะ让他เปลี่ยนความคิดของเขา ถ้ามันเปลี่ยนแปลงได้มันก็เปลี่ยนแปลงได้ ถ้ามันเปลี่ยนแปลงไม่ได้สภาวะกรรมเป็นอย่าง

นั่นต้องเป็นอย่างนั้น สิ่งนี้มันเป็นสภาวะกรรม ถ้าใจเปิดนะ ใจเปิดกว้างขึ้นมามันจะเห็นสภาวะว่าถูกหรือผิดตลอด แต่ถ้าใจมันปิดนะ เราถูกคนเดียว เราถูกทั้งนั้น

นี่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก โลกเขาเป็นโลก ใจเขาเป็นเรา เราเป็นเรา เขาเป็นเขา แต่ถ้าเป็นความดีเหมือนกันมันก็เป็นอันเดียวกัน สมเด็จญาณฯ ท่านบอกไว้ว่า การสมานกันๆ ไม่ต้องสมาน ถ้าคนทำความดีเหมือนกันคือดี เป็นสังวาสเดียวกัน แต่ถ้ามันทำความไม่ดีต่างกัน มันสมานขนาดไหน ให้มีสิ่งที่ยังกับขนาดไหน มันก็ทำไม่เหมือนกัน ถ้าใจมันเปิดใจมันทำเหมือนกันแล้วมันก็จะเป็นอย่างเดียวกัน สิ่งที่เป็นอันเดียวกันมันก็เป็นสมานสังวาสโดยธรรมชาติของมัน

แต่นี้เราพยายามจะร่างขึ้นมาให้เป็นความพอใจของเรา มันเป็นไปได้ไม่ได้ นี่เรื่องของใจเปิด เรื่องของสังกรรมมันแสดงตัวมันแสดงตัวจากข้างนอก แล้วก็แสดงตัวจากข้างใน ข้างในนะเราเห็นสภาวะแบบนั้น คนนะถ้ายังหยาบอยู่มันจะยึดต่างๆ แต่ถ้ามันปล่อยสิ่งนั้นมันสลัดสังเวชนะ ทำไมเราเป็นแบบนี้ เหมือนกับเราเป็นเด็กเราก็ชอบเราต้องการสิ่งใดเราก็ปรารถนาสิ่งนั้น พอเราโตขึ้นมาทำไมเมื่อก่อนเราชอบละ ทำไมเดี๋ยวนี้เราไม่ชอบเพราะอะไร? เพราะเรารู้เท่าทันสิ่งนั้น ปัญญา มันพัฒนาขึ้นมา เห็นไหม สังกรรมมันแสดงตัว เป็นปัจจัยตั้งจากใจดวงนั้นไง ถ้าใจดวงนั้นมีความเป็นปัจจัยตั้งดวงนี้สิ่งใดมันจะเกาะเกี่ยว สิ่งที่เกี่ยวข้องนั้นคืออวิชชา คือความไม่รู้มันทั้งนั้นเลย

แต่ถ้าเป็นความรู้มันเห็นไหม ความสุขยิ่งกว่าความสงบไม่มี แต่เวลาเราสงบขึ้นมา มันจะสุขได้อย่างไร? ยิ่งนิพพานวิมุตติสุขมันจะสุขได้อย่างไร? มันไม่ใช่เวทนา ไม่ใช่สุขเวทนา ทุกขเวทนา ไม่อยากไป มันไม่มีรสชาติๆ นั้นเป็นความคิดของกิเลส เป็นความคิดของการไฟดำ น้ำมันลงแล้วมันก็ว่าสิ่งนี้มีประโยชน์ๆ ทั่วๆ ที่มันอยู่นะ เราย้อนนะ แผ่นดินแตกกระแหง ดินแตกจนเราร้อนขนาดไหนมันก็พอใจว่าเป็นสุขเป็นทุกขเวทนา วิมุตติสุขอ้อมเต็มตลอด สิ่งนี้เป็นวิมุตติสุขเพราะมันเป็นหนึ่งเดียว เอโก ชัมโม ธรรมอันเอก มันถึงปล่อยวางสิ่งนี้เข้ามา

สังกรรมถึงแสดงตัว จะเรียกร้องไม่ได้หรอก ถ้าเราเรียกร้องนะทุกข์สองชั้นสามชั้นนะ ทำไมเราทำดีแล้วไม่ได้ดี เราพยายามทำนะ คนเขามากลั่นแกล้งเรา เขาทำอะไรเราทำไมเขาได้ดี เขาได้ดีของเขา เราคิดเอาเองเขาได้ดี เหมือนกันเลย เหมือนกับสมบัติอยู่

กับเราไม่มีคุณค่าเลย แต่ลองให้เขาออกไปข้างนอกสิ จะมีคุณค่า เรามองสมบัติคนอื่นจะสวยงามนะ เพชรแก้วแหวนเงินทองต่างๆ ของเขาจะมีความสุขงาม ของเรามันใช้แล้วมันจืด มันชินชา มันจะเห็นว่าสิ่งนี้สนิมมันชินชาแล้วมันก็จะไม่มีความสุข

เหมือนกัน เราก็มองคนอื่นมีความสุขๆ เราทำไมมีความสุขๆ โลกนี้สัจจะความจริงคือเรื่องของทุกข์ นี่เรื่องของทุกข์เราบริหารมันอย่างไร ถ้าเราบริหารทุกข์ได้ชีวิตเราก็ราบรื่นไปพอสมควร นี่วิภูวน พญามารควบคุมนี้วิภูวนร้อนมาก เรื่องของวิภูวนมันต้องตายเกิดๆ อย่างนี้ ทุกข์อย่างนี้ทำไมเราปรารถนาละ เราปรารถนาต่อเมื่อเราพึงธรรม แต่ถ้าเราไม่เกิดอย่างนี้มันก็จะเกิดสภาวะอย่างอื่น มันต้องเกิดแน่นอน ใจนี้มีพลังงานอยู่อย่างนี้ มีวิชาอยู่อย่างนี้ มียางเหนียวอยู่ มันต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน เหมือนเมล็ดพืชที่มันยังไม่ตาย ลงดินเมื่อไหร่มันก็ต้องเกิดต้องงอกงามเหมือนกัน

จิตนี้มีวิชาอยู่มันต้องเกิดตลอดไป แต่เกิดในสถานะอื่น ถ้าเป็นเทวดา อินทร์ พรหมก็สุขอันหนึ่ง เพราะเขามีบุญกุศลให้ผล แต่เวลาเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นสถานะกลาง สุขก็ได้ทุกข์ก็ได้ ถ้าเกิดเป็นสถานะตั้งแต่อบายภูมิลงไปตั้งแต่สัตว์เดรัจฉานลงไป ทุกข์ทั้งนั้นเลย ถึงเกิดขึ้นมาทุกข์ขนาดไหนมันก็เป็นอำนาจวาสนา เพราะว่าอำนาจวาสนาเป็นมนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัติสุขกับทุกข์ให้เราเลือกเอา มันถึงบริหารได้ไง บริหารว่าสุขเอาไหม ถ้าดีสุขก็ดีดีอย่างนั้น ทุกข์เอาไหม ทุกข์ยิ่งทุกข์เข้าไป

เราว่าสิ่งนี้ทุกข์ๆ ทำไมเขาพอใจกันล่ะ อย่างเช่นที่ว่าเขาเสพยาเสพติด เราว่ามันเป็นโทษๆ ทำไมคนเสพมันมีความสุขของมันล่ะ เราว่าทุกข์ขนาดไหน แต่คนที่ว่ามันดี คนที่มันไม่เข้าใจมันก็ว่ามันสุขของมัน สุขของมันสภาวะแบบนั้น ปัญญาอย่างหยาบๆ อย่างนั้นเขายังเอาตัวรอดของเขาไม่ได้เลย แล้วถ้าปัญญาอย่างละเอียดเข้ามาๆ จากภายใน ถึงที่สุดสัจธรรมแสดงตัว ให้แสดงตัวจากภายนอกแล้วถ้าจิตใจละเอียดเข้ามา จะแสดงตัวจากภายในแล้วจะรู้จากภายในว่าโลกนี้เป็นสภาวะแบบนี้

ถ้าสภาวะธรรมเกิดขึ้นมาจากใจของเรา เราจะเป็นประโยชน์กับเรา เรื่องของโลกจะเรียกร้องจะตีโพยตีพายไปไม่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ไม่ได้ มีแต่ทุกข์ซ้อนทุกข์ๆ ถึงต้องเข้ามาหักห้ามใจเรา แล้ววางสิ่งนั้นไว้ตามความเป็นจริง แล้วใจของเราจะพัฒนาขึ้นมา จนเป็นสมบัติของเรา เอวัง